

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 32)

Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/318)

T.C.

Başbakanlık

26.4.1996

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/196-342/1788

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğün 78 inci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Başbakan

1/697 Türkiye Cumhuriyeti İle Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (S. Sayısı : 767)

T.C.

Başbakanlık

11.5.1994

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-712/01922

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 8.4.1994 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Tansu Çiller
Başbakan

GEREKÇE

"Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması" ile, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi için tarafların birbirlerinin ülkelerinde yapacakları yatırımların karşılıklı teşvik edilmesi ve korunması amaçlanmış ve yatırımların tabi olacağı uygulamalara ilişkin kurallar saptanmıştır.

Azerbaycan'ın içinde bulunduğu ekonomik güçlükler göz önüne alındığında, Türk iş adamlarının bu ülkeye yapacakları yatırımların artması da büyük önem arz etmektedir. Anlaşmanın imzalanmasıyla, iş adamlarının karşılıklı olarak hukukî güvenceye kavuşturulması yatırımların sayısını da artıracak, bu şekilde Azerbaycan ekonomisine geçiş döneminde Türkiye'nin katkıları da artacaktır.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

21.5.1996

Dışışleri Komisyonu

Esas No. : 1/318

Karar No. : 6

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 16.5.1996 Tarihli 5 inci Birleşiminde Dışışleri Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Tarafların, birbirlerinin ülkesinde yapacakları yatırımların karşılıklı teşvik edilmesini ve korunmasını, bu suretle iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin geliştirilmesini amaçlayan tasarı, Komisyonumuzca uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz havalesi gereği Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü
<i>Sedat Aloğlu</i>	<i>Cefi Jozef Kamhi</i>
İstanbul	İstanbul
Kâtip	Üye
<i>Enis Sülün</i>	<i>Cevdet Akçalı</i>
Tekirdağ	Adana
Üye	Üye
<i>Mehmet Sağdıç</i>	<i>Ali Rahmi Beyreli</i>
Ankara	Bursa
Üye	Üye
<i>Cemal Külahlı</i>	<i>Hikmet Çetin</i>
Bursa	Gaziantep
Üye	Üye
<i>M. İstemihan Talay</i>	<i>Hasan Tekin Enerem</i>
İçel	İstanbul
Üye	Üye
<i>Hüseyin Kansu</i>	<i>Ercan Karakaş</i>
İstanbul	İstanbul
Üye	Üye
<i>Osman Yumakoğulları</i>	<i>Abdullah Gül</i>
İstanbul	Kayseri

Üye
Cemal Özbilen
Kırklareli

Üye
Temel Karamollaoğlu
Sivas

Üye
Bayram Fırat Dayanıklı
Tekirdağ

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu
Esas No. : 1/318
Karar No. : 12

21.6.1996

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 12.5.1994 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça önhavalesi gereği sevk edildiği Dışişleri Komisyonunda görüşüldükten sonra 18.7.1994 tarihinde Komisyonumuza havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 12.1.1995 tarihinde yaptığı 30 uncu birleşimde görüşüldükten sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu gündemindeki yerini S. Sayısı 767 olarak almış ancak, erken genel seçimler nedeniyle görüşülemeyerek hükümsüz (Kadük) sayılmıştır. Bu defa, Bakanlar Kurulunun Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi hükmü uyarınca, söz konusu Tasarının yenilenmesi suretiyle görüşülmesi talebi ve bununla ilgili Bakanlar Kurulu kararını içeren yazının 26.4.1996 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulması üzerine mezkûr tasarı ön havalesi gereği sevk edildiği Dışişleri Komisyonunda 7.5.1996 tarihinde görüşülmesini müteakip 21.5.1996 tarihinde tekrar Komisyonumuza havale edilmiştir.

53 üncü Hükümetin 6.6.1996 tarihinde istifa etmesi nedeniyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 78 inci maddesi uyarınca görüşülmesi ertelenen söz konusu tasarı, yine aynı madde uyarınca Bakanlar Kurulunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda ve komisyonlarında öncelikli olarak görüşülmesine devam olunması talebine ilişkin kararını içeren yazının 7.6.1996 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulması üzerine, Komisyonumuzun 17.6.1996 tarihinde yaptığı 31 inci birleşimde, Dışişleri ve Maliye bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı ile 1996 yılı Yatırım Programında da belirtildiği üzere, Türk Cumhuriyetleri ve Topulukları ile sürdürülen ilişkilerimiz, dış politikamıza, siyasi, kültürel ve ekonomik alanlarda yeni boyutlar kazandırmakta, bölgemizde ve dünyada meydana gelen diğer gelişmeler ve oluşumlarla birlikte ülkemizin rolünü ve sorumluluğunu artırmaktadır. Türkiye ile Türk Cumhuriyetleri arasındaki ilişkiler üst düzeydeki ziyaretlerle pekiştirilmiş ve bu çerçevede, üçüncü Türk Zirvesi 1995 yılı Ağustos ayında Bışkek'te yapılmıştır.

Türkiye ile Türk Cumhuriyetleri arasında çeşitli alanlarda ilişkilerin ve işbirliğinin esaslarını düzenleyen yaklaşık 300 adet anlaşma imzalanmıştır. Ülkemizin, Türk Cumhuriyetleri ile 1992 yılında başlayan ticarî ilişkileri, henüz arzu edilen düzeye ulaşamamıştır.

VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde de, bu ülkeler ile olan işgücü, mal, hizmet ve sermaye dolaşımının kolaylaştırılması için gerekli önlemlerin alınacağı, Türk müteşebbisi, esnafı ve sanatkârının iş kurması için gerekli alt yapı ve bilgi desteğinin sağlanacağı öngörülmektedir.

Ayrıca, Türk Cumhuriyetleri arasında ihracatın en fazla yapıldığı ülke olan Azerbaycan Cumhuriyeti ile petrol sahaları işletimi için Amerikan, Rus ve batılı petrol şirketlerinden oluşan konsorsiyumda, TPAO'nun yüzde 1.75 olan hissesi, yüzde 6.75'e yükseltilmiş bulunmaktadır.

Ülkemizin; Türk Cumhuriyetlerine ihracatı, 1995 yılında bir önceki yıla göre yüzde 22.7 artarak 545.1 milyon dolara, ithalatı ise bir önceki yıla göre yüzde 49.1 artarak 287.3 milyon dolara ulaşmıştır. Bu değerlerin ihracatımız içindeki payı yüzde 2.4, ithalatımız içindeki payı ise yüzde 0.9 düzeyindedir. Söz konusu ülkeler arasında en fazla ticarî ilişkiler Azerbaycan Cumhuriyeti ile gerçekleştirilmektedir.

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması anlaşmalarının ana amacı, taraf ülkeler arasında sermaye ve teknoloji akımını teşvik ve ilgili ülkenin hukuk düzeni içinde nasıl korunduğunu tespit etmektir.

Anlaşmada,

— İki ülke arasındaki ekonomik ilişkileri geliştirmek, birbirlerinin ülkelerinde yapacakları yatırımlarda karşılıklı olarak teşvik edici ve koruyucu uygulamalara ilişkin kuralları saptamak,

— Türk iş adamlarının hukukî güvencelerini sağlamak koşulu ile Azerbaycan'ın ekonomik yönden güçlenmesine katkı sağlayacak yatırımlar yapmasına imkân vermek, gibi esasları ihtiva eden hükümlere yer verilmiş bulunmaktadır.

Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde;

— Anlaşma ile sağlanan yararların neler olduğu,

— Ülkemizin bugüne kadar Azerbaycan Cumhuriyetine ne kadar yatırım yaptığı, şeklinde soruların yanında,

— Anlaşma metninin Türkçe yazılımında bir dil bütünlüğü bulunmadığı, oysa, benzer anlaşma metinlerinde dilbirliğinin sağlanması ve aynı terimlerin kullanılması gerektiği, aksi takdirde daha sonraki anlaşma metinlerinin onaylanması hususunda Komisyonumuzun tereddüt içinde olacağı, Milletlerarası Anlaşmalarda, dilimizin düzgün ve net bir şekilde ifade edilmesi hususu üzerinde önemle durulması gerektiği,

şeklindeki görüşler ifade edilmiş,

Bu görüş ve eleştirileri takiben Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalar da;

— 9 Şubat 1994 tarihinde Ankara'da imzalanmış olan anlaşma ile ekonomik işbirliği sermaye ve teknoloji akımının sağlanması suretiyle iki ülke arasında istikrarlı bir yatırım ortamı oluşturulmasının amaçlandığı,

— Türk iş adamlarınca, Azerbaycan Cumhuriyetine, bugüne kadar 500 milyon dolar düzeyinde yatırım yapıldığı, bu miktarın arzu edilen düzeyi ifade etmediği,

— Söz konusu anlaşmanın imzalanmasıyla, iki ülke iş adamlarının karşılıklı olarak hukukî güvenceye kavuşturulacağı ve yatırımların artırılması suretiyle Türkiye'nin Azerbaycan ekonomisine katkıda bulunmasının sağlanacağı,

ifade edilmiştir.

Yapılan görüşmeleri takiben sözü edilen anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunulduğuna dair düzenlemeyi ihtiva eden tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Dışişleri Komisyonunca aynen kabul edilen tasarının 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Bu Rapor Sözcüsü
<i>Biltekin Özdemir</i>	<i>Esat Büütün</i>
Samsun	Kahramanmaraş
Üye	Üye
<i>İbrahim Ertan Yülek</i>	<i>Sait Açba</i>
Adana	Afyon
Üye	Üye
<i>Gökhan Çapoğlu</i>	<i>Metin Şahin</i>
Ankara	Antalya
Üye	Üye
<i>Necmi Hoşver</i>	<i>Mustafa Çiloğlu</i>
Bolu	Burdur
Üye	Üye
<i>Nevfel Şahin</i>	<i>Mustafa Yıldız</i>
Çanakkale	Erzincan
Üye	Üye
<i>Adil Aşırım</i>	<i>Zekeriya Temizel</i>
Iğdır	İstanbul
Üye	Üye
<i>Ali Topuz</i>	<i>Fethi Acar</i>
İstanbul	Kastamonu
Üye	Üye
Mustafa Ünalrı	<i>Mehmet Ali Yavuz</i>
Konya	Konya
(İmzada bulunamadı)	
Üye	Üye
<i>Cevat Ayhan</i>	<i>Yıldırım Aktürk</i>
Sakarya	Uşak

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. - 9.2.1994 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Prof. Dr. T. Çiller

Başbakan

Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.

M. Karayalçın

Devlet Bakanı

Y. Aktuna

Devlet Bakanı

İ. Tez

Devlet Bakanı

T. Akyol

Devlet Bakanı

N. Kurt

Devlet Bakanı

A. A. Doğan

Devlet Bakanı

E. Şahin

Devlet Bakanı

Ş. Erdem

Millî Savunma Bakanı

M. Gölhan

Dışişleri Bakanı

H. Çetin

Millî Eğitim Bakanı

N. Ayaz

Sağlık Bakanı

M. K. Dinç

Tarımve Köyşleri Bakanı

R. Şahin

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. T. Köse

Kültür Bakanı

D. F. Sağlar

Orman Bakanı

H. Ekinci

Devlet Bakanı

N. Cevheri

Devlet Bakanı

A. Ş. Ereğ

Devlet Bakanı

B. S. Dağ

Devlet Bakanı

M. A. Yılmaz

Devlet Bakanı

M. Kahraman

Devlet Bakanı

A. Ataç

Devlet Bakanı

N. Tekinel

Adalet Bakanı

M. S. Oktay

İçişleri Bakanı

N. Menteşe

Maliye Bakanı

İ. Atilla

Bay. ve İskân Bakanı

O. Kumbaracıbaşı

Ulaştırma Bakanı

M. Köstepen

Çal. ve Sos. Güv. Bakanı

M. Moğultay

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

V. Atasoy

Turizm Bakanı

A. Ateş

Çevre Bakanı

R. Akçalı

**DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
AZERBAIJAN CUMHURİYETİ
ARASINDA
YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASI ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti bundan sonra "Taraflar" olarak anılacaktır.

Özellikle Bir Taraf yatırımcılarının, diğer Tarafın ülkesinde yapacakları yatırımlarla ilgili olmak üzere aralarındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile,

Anılan yatırımların tabi olacağı uygulamalara ilişkin bir anlaşma akdinin, sermaye ve teknoloji akımı ile Tarafların ekonomik gelişmesini teşvik edeceğini kabul ederek,

İstikrarlı bir yatırım ortamı meydana getirmek ve ekonomik kaynakların en etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere, yatırımların adil ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulmasının gerektiği hususunda mutabık kalarak ve

Yatırımların karşılıklı teşvik edilmesi ve korunması için bir anlaşma yapılması kararıyla, Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır :

MADDE I

Tanımlar

İşbu Anlaşmada :

1. "Yatırımcı" terimi :

a) Taraflardan herhangi birinin yürürlükteki yasalarına göre vatandaşı sayılan gerçek kişileri,
b) Taraflardan herhangi birinin yürürlükteki yasalarına uygun olarak kurulmuş ve genel idare merkezi o Tarafın ülkesinde bulunan şirketler, firmalar ya da iş ortaklıkları gibi tüzelkişileri, ifade eder.

2. "Yatırım" terimi, ev sahibi Tarafın ülkesindeki yasalara ve diğer mevzuata uygun olarak, bunlarla kısıtlı olmamak koşuluyla, aşağıda belirtilen kıymetleri ifade eder :

- i) Hisse senetleri, tahviller ya da şirketlere katılımın diğer şekilleri;
- ii) Yeniden yatırımda kullanılan gelirler, para alacakları veya bir yatırımla ilgili malî değeri olan ve yasalara uygun olarak edinilen diğer haklar;
- iii) Taşınır ve taşınmaz mallar, aynı zamanda ipotek, haciz, rehin gibi aynı haklar;
- iv) Telif hakları; patentler, lisanslar, sınai tasarımlar, teknik prosesler, aynı zamanda ticarî markalar, peştemaliye ve know-how gibi sınai ve fikrî mülkiyet hakları;
- v) Tarafların ülkelerinde doğal kaynakların aranması, istihraç, işlenmesi ve kullanılması gibi konularda, yasalar veya yasalara uygun olarak akdedilmiş bir sözleşme uyarınca sağlanan iş imtiyazları.

3. "Gelirler" terimi, bir yatırımdan elde edilen, bunlarla kısıtlı olmamak kaydıyla, kâr, faiz ve temettüleri ifade eder.

4. İşbu Anlaşmanın uygulanması bakımından "Ülke";

Türkiye ile ilgili olarak; kara ülkesi ve karasuları ile uluslararası hukuk çerçevesinde tabii kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması konularında egemenlik veya kaza hakkının bulunduğu Kıta Sahaneliği ve Münhasır Ekonomik Bölge'den oluşan deniz alanlarını kapsar.

Azerbaycan ile ilgili olarak; Taraflar arasında kabul edilmiş şekilde ülkenin arazisi, onun deniz sahası, kontinental shelfi ve ülkenin deniz dibi ve yeraltı ve tabii ihtiyatlara münasebette bey-

nelhalk hukuka ve millî kanun vericiliğe uygun şekilde muayyen edilmiş veya gelecekte muayyen edilebilecek Tarafların öz suverin hakları veya yurisdiksiyası şamil edilen istenilen arazi, deniz sahası, kontinental shelf, deniz dibi ve yeraltı ve tabî ihtiyatlar demektir.

MADDE II

Yatırımların Teşviki ve Korunması

1. Her bir Taraf, kendi ülkesindeki yatırımlara ve bunlarla ilgili faaliyetlere, herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına, benzer durumda uygulanandan daha az elverişli olmayan koşullarda, ilgili yasaları ve diğer mevzuatına uygun olarak izin verecektir.

2. Her bir Taraf, gerçekleştirilmiş olan yatırımlara; kendi yatırımcılarının ya da herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına, benzer durumda, uygulanandan -hangisi daha elverişli ise- daha az elverişli olmayan bir muamele uygulanmasını sağlayacaktır.

3. Tarafların ülkelerine yabancıların girmesi, kalması ve istihdam edilmesi ile ilgili yasalarına ve diğer mevzuatına uygun olarak :

a) Taraplardan her biri, kendi ülkesindeki bir yatırımın faaliyete geçmesi ile ilgili olarak önemli düzeyde sermaye veya diğer şekillerde kaynak aktarmayı taahhüt eden veya taahhüt etme aşamasında olan diğer Taraf vatandaşları veya onların istihdam ettikleri kişilerin; kuruluş, geliştirme idare ve danışmanlık maksadıyla, ülkesine girmelerine ve ikamet etmelerine izin verecektir;

b) Her bir Taraf, kendi ülkesinde yürürlükteki yasaları ve diğer mevzuatı çerçevesinde, diğer Taraf yatırımcılarının yatırımı için kurulmuş şirketlere, kendi seçtikleri idarî ve teknik personeli, milliyetleri ne olursa olsun istihdam etme izni verecektir.

4. Bu maddedin hükümleri, Taraplardan herhangi birinin yapmış olduğu aşağıda belirtilen türdeki anlaşmalar için uygulanmayacaktır :

a) Halihazırda yapılmış ya da gelecekte yapılacak gümrük birliği, bölgesel ekonomik örgütlenme ya da benzeri nitelikte uluslararası anlaşmalar;

b) Tamamen ya da esas itibariyle vergilendirme ile ilgili anlaşmalar.

MADDE III

Kamulaştırma ve Tazminat

1. Kamu yararı amacıyla, ayrımcı olmayan, zamanında, yeterli ve etkin tazminat ödeyerek ve kanunî yollarla ve işbu Anlaşmanın II nci Maddesinde belirtilen genel ilkelere uygun olarak yapılan işlemler dışında Taraplardan hiçbiri, kendi ülkesi sınırları içerisindeki diğer Taraf yatırımcılarının yatırımlarını, devletleştirme, kamulaştırma ve benzeri etkileri yaratan uygulamalara tabi tutmayacaktır.

2. Söz konusu tazminat, kamulaştırılacak yatırımın kamulaştırma işleminin uygulanmasından ya da bildirilmesinden hemen önceki gerçek değerine eşit olacaktır. Tazminat, gecikme olmaksızın ödenecek ve Madde IV, paragraf 2' de belirtilen şekilde serbestçe transfer edilebilir olacaktır.

3. Taraplardan birinin yatırımcılarının yatırımlarının savaş, ayaklanma, iç karışıklıklar ya da benzeri olaylar nedeniyle diğer Tarafın ülkesinde zarar veya ziyana uğraması halinde, diğer Taraf, onları söz konusu zararların karşılanması bakımından kendi yatırımcılarına ya da üçüncü bir ülke yatırımcılarına gösterdiği muameleden daha az elverişli olmamak kaydıyla, hangisi daha elverişli ise o muameleyle tabi tutacaktır.

MADDE IV

Ülkeye İade ve Transferler

1. Her bir Taraf, bir yatırımla ilgili tüm transferlerin kendi ülkesi içine ve dışına makul olmayan bir gecikme olmaksızın yapılmasına iyi niyetle izin verecektir. Bu transferlere aşağıdakiler dahildir :

- a) Gelirler;
- b) Bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satılması veya tasfiye edilmesinden elde edilen meblağlar;
- c) Madde III çerçevesinde ödenecek tazminatlar;
- d) Yatırımlarla ilgili olarak alınmış kredilerin ana para ve faiz ödemeleri;
- e) Bir Tarafın, diğer Tarafın ülkesindeki bir yatırımla ilgili olarak istihdam ettiği, çalışma izinleri alınmış yabancı uyruklu personelin hak ettiği maaş, ücret ve diğer gelirleri;
- f) Yatırım ihtilaflarından kaynaklanan ödemeler.

2. Transferler, yatırımcı ile ev sahibi Taraf arasında aksi kararlaştırılmadığı takdirde, yatırımın yapıldığı konvertibl para birimi üzerinden ya da herhangi bir konvertibl para birimi ile transfer tarihinde geçerli olan kambiyo kuru üzerinden yapılacaktır.

MADDE V

Halefiyet

1. Taraflardan birinin bir yatırımcısının yaptığı yatırım, yasalara uygun olarak oluşturulmuş bir sistem altında ticarî olmayan risklere karşı sigorta ettirilmiş ise, sigortalayanın ilgili sigorta anlaşması şartlarından kaynaklanan halefiyet hakkı diğer Tarafa kabul edilecektir.

2. Sigortalayan, yatırımcının sahip olduğu hakların üzerinde bir hakka sahip olmayacaktır.

3. Taraflardan biri ile sigortalayan arasında çıkabilecek ihtilaflar, işbu Anlaşmanın VII nci Maddesinde belirtilen koşullara uygun olarak çözümlenecektir.

MADDE VI

Derogasyon

İşbu Anlaşma, yatırımlara veya yatırımlarla ilgili faaliyetlere, benzer durumlarda, bu Anlaşmadan daha elverişli koşullar sağlayan :

- a) Tarafların yasaları ve diğer mevzuatı, idarî uygulama, prosedür veya idarî ya da yargısal kararlarını;
 - b) Uluslararası hukuktan doğan yükümlülüklerin;
 - c) Taraflardan birinin bir yatırım anlaşması veya bir yatırım müsaadesi kapsamında üstlendiği yükümlülüklerin;
- uygulanmasına mani olmayacaktır.

MADDE VII

Taraflardan Biri ile Diğer Tarafın Yatırımcısı Arasında Çıkan İhtilafların Çözümlemesi

1. Taraflardan biri ile diğer Tarafın bir yatırımcısı arasında o yatırımcının yatırımı ile ilgili olarak çıkan ihtilaflar, yatırımcı tarafından ev sahibi Tarafa ayrıntılı bir şekilde yazılı olarak bildirilecektir. Yatırımcı ile ilgili Taraf, söz konusu ihtilafları mümkün olduğunca karşılıklı iyi niyetli görüşmeler yaparak çözüme kavuşturacaktır.

2. Bu ihtilafların, yukarıda I inci paragrafta belirtilen yazılı bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde çözüme kavuşturulamaması halinde, eğer yatırımcı ihtilaf konusunu ev sahibi Tarafın usul

ve yasalarına göre adli mahkemesine götürmüşse ve bir yıl içinde karar verilememişse, söz konusu ihtilaf, yatırımcının kararına göre aşağıda belirtilen uluslararası yargı makamlarına sunulabilir :

a) “Devletler ve Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım İhtilaflarının Çözümlemesi Hakkında Sözleşme” uyarınca kurulmuş Uluslararası Yatırım İhtilafları Çözüm Merkezi (ICSID) (her iki Taraf da bu Sözleşmeyi imzalamış ise);

b) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL)’nın Hakemlik Kuralları uyarınca, bu amaçla kurulacak bir hakem mahkemesi (her iki Taraf da Birleşmiş Milletler’e üye ise);

c) Paris Uluslararası Ticaret Odası’nın Hakem Mahkemesi.

3. Tahkim Kararları, uyuşmazlığın bütün tarafları için bağlayıcı ve kesin olacaktır. Taraflar, söz konusu kararı kendi ulusal yasalarına göre yerine getirecektir.

MADDE VIII

Taraflar Arasındaki İhtilafların Çözümlemesi

1. Taraflar, işbu Anlaşmanın yorumlanması ve uygulanması ile ilgili olarak, aralarında çıkabilecek ihtilafları iyi niyetle hareket ederek ve işbirliği içerisinde süratle ve adil şekilde çözüme kavuşturacaklardır. Bu açıdan, Taraflar söz konusu çözüme varmak için doğrudan ve anlamlı görüşmeler yapmayı kabul ederler. Eğer Taraflar aralarında bir ihtilaf çıkmasından itibaren altı ay içerisinde yukarıda belirtilen şekilde bir çözüme varamazlarsa, bu ihtilaf, taraflardan birinin isteği üzerine üç üyeden oluşan bir tahkim kuruluna sunulabilir.

2. Böyle bir isteğin alınmasından itibaren iki ay içinde, her bir Taraf birer hakem tayin edeceklerdir. Bu iki hakem, üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü bir hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Taraflardan birinin belirtilen sürede bir hakem tayin edememesi halinde, karşı Taraf, Uluslararası Adalet Divanı Başkanından bir hakem tayin etmesini isteyebilir.

3. Eğer iki hakem, atanmalarından itibaren iki ay içinde bir Başkan seçemezlerse, bu Başkan, Taraflardan birinin isteği üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından tayin edilecektir.

4. Eğer işbu maddenin yukarıdaki 2 nci ve 3 üncü paragraflarında belirtilen hallerde, Uluslararası Adalet Divanı Başkanının söz konusu görevi yerine getirmesinde engel bulunuyorsa, ya da Taraflardan birinin milliyetinde ise, bu atama, Başkan Yardımcısı tarafından yapılacaktır. Eğer Başkan Yardımcısının da söz konusu görevi yerine getirmesinde engel bulunuyorsa, ya da Taraflardan birinin milliyetinde ise, bu atama, Uluslararası Adalet Divanının en kıdemli ve Taraflardan birinin milliyetinde olmayan bir üyesi tarafından yapılacaktır.

5. Tahkim Kurulu, Başkanın seçilmesinden itibaren üç ay içinde, işbu Anlaşmanın öteki koşullarına uygun olacak şekilde usul kurallarını saptayacaktır. Böyle bir saptama yapılamaz ise, tahkim kurulu, Uluslararası Adalet Divanı Başkanından, genelde kabul edilmiş uluslararası tahkim usulü kurallarını göz önünde bulundurarak usul kurallarını saptamasını isteyecektir.

6. Aksi kabul edilmediği takdirde, tüm işlemler ve duruşmalar, üçüncü hakemin seçildiği tarihten itibaren sekiz ay içinde tamamlanacaktır ve tahkim kurulu, son işlem tarihinden ya da son duruşma tarihinden itibaren, hangisi sonra ise, iki ay içinde kararını verecektir. Tahkim Kurulu çoğunluk oyu ile karar verecek ve bu karar Tarafları bağlayıcı olacaktır.

7. Başkan ve diğer hakemlerin masrafları ve yargılama ile ilgili diğer masraflar, Taraflarca eşit oranda ödenecektir. Ancak, Tahkim Kurulu, re’sen Taraflardan birinin bu ücretleri daha yüksek oranda ödemesini kararlaştırabilir.

8. Eğer bir ihtilaf, Madde VII koşullarına uygun olarak bir yargı merciine götürülmüşse ve hala o merciide ise, işbu madde koşulları uyarınca başka bir uluslararası tahkim kuruluna götürülmeyecektir. Bu durum, Taraflar arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yapılmasını önlemeyecektir.

MADDE IX
Yürürlüğe Girme

1. İşbu Anlaşma, onay belgelerinin teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir. On yıl süre ile geçerli olacak ve işbu maddenin 2 nci paragrafı uyarınca sona erdirilmediği takdirde yürürlükte kalmaya devam edecektir. Yürürlüğe girdiği sırada mevcut yatırımlar ve yürürlük tarihinden sonra yapılacak ya da iktisap edilecek yatırımlar için geçerli olacaktır.

2. Taraflardan biri, söz konusu on yıllık sürenin sonunda, ya da sona erme tarihinden sonra herhangi bir zamanda geçerli olmak üzere, karşı Tarafa bir yıl önceden yazılı bir bildirim vererek işbu Anlaşmayı sona erdirebilir.

3. İşbu Anlaşmada, Taraflar arasında yapılacak yazılı bir Anlaşma ile değişiklik yapılabilir. Böyle bir değişiklik, bunun uygulanması için gereken tüm ulusal işlemler tamamlandıktan ve Taraflar bu tamamlamanın yapıldığını karşı Tarafa bildirdikten sonra yürürlüğe girecektir.

4. İşbu Anlaşmanın sona erdiği tarihten önce yapılan veya iktisap edilen ve işbu Anlaşmanın uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, işbu Anlaşmanın tüm diğer maddelerinin koşulları, sona erme tarihinden itibaren on yıl süre ile geçerli olacaktır.

İşbu Anlaşma, Tarafların yetkili temsilcileri tarafından imzalanmıştır.

Ankara'da 9 Şubat 1994 tarihinde, Türkçe ve Azerbaycan Türkçesi dillerinde ikişer asıl nüsha olarak düzenlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Adına
Hikmet Çetin

Azerbaycan Cumhuriyeti
Hükümeti Adına
Samed Sadıkov

